

לפני הפעילות... קצת רקע- מהו מיזם "שג כדור הארץ"?

שעת כדור הארץ (Earth Hour) הוא אירוע בינלאומי שבמהלכו מכבים אורות וממעייטים בצריכת חשמל. מטרתו היא להעלות את המודעות להתחממות כדור הארץ ולחשיבות שבשמירה עליו.

התחממות כדור הארץ היא עובדה קיימת. הצורך בשמירה על הסביבה, בהגנת כדור הארץ מפני הנזקים שהאדם גורם לו, ואשר את השפעותיהם ההרסניות ניתן לראות כבר עתה - אינו ניתן לערעור. עם זאת, הן הרשויות והן האנשים הפרטיים אינם נוקטים עדיין בצעדים הנדרשים כדי לשמור על משאבי הסביבה ולחסוך באנרגיה.

כדי לעורר את המודעות הדרושה, החליטו רשויות רבות בישראל להצטרף ליוזמה העולמית ולכבות את האורות ב-24 למרץ השנה, למשך שעה, כצעד בולט שבו יהיו מעורבים כל תושבי העיר.

הכוונה היא לכבות את האורות בבתיים במשרדים, בבנייני ציבור ובבתי העסק. תאורת הרחוב, התמרורים והמכוונים יישארו דולקים בכל רחבי העיר. כיבוי האורות וכיבוי מכשירים חשמליים אחרים הם צעדים שעשויים לצמצם משמעותית את פליטת גזי החממה. זהו ראשיתו של קמפיין, המלווה בפעילות חינוכית וקהילתית שנועד לעודד את הציבור בישראל לחסוך באנרגיה.

מהי ההתחממות הגלובלית?

התחממות עולמית או התחממות גלובלית (warming Global) היא מונח המשמש לתיאור העלייה שנצפתה במהלך מאה השנים האחרונות בטמפרטורה הממוצעת של פני השטח של כדור הארץ, וההמשך הצפוי של מגמת התחממות זו בעתיד. עיקר ההתחממות נובעת מעלייה בריכוז גזי חממה באטמוספירה, כתוצאה מפעילות אנושית. מגמת התחממות נצפתה גם בעשור הראשון למאה ה-21 (2009-2000), החם מעשור שנות ה-90, שחם בתורו מעשור של שנות ה-80. מגמת התחממות זאת מעוררת דאגה אצל קובעי מדיניות שכן קצב ההתחממות נראה גבוה במיוחד, ואם עליית הטמפרטורה תמשיך בקצב זה, עתידים להתרחש בעשרות השנים הבאות שינויים אקלימיים קיצוניים.

במאתיים וחמישים השנים האחרונות נצפתה עלייה בכמות של פחמן דו-חמצני ושל גזי חממה נוספים באטמוספירה, הגורמים להגברת אפקט החממה. דו"ח ועדת האו"ם IPCC קובע כי קיימת סבירות גבוהה מאוד, שפעילות אנושית היא המקור העיקרי לגידול בכמות גזי החממה, בעיקר כתוצאה משחרור גזים אלו לאוויר בעת שריפת דלקים מאובנים לצורך הפקת אנרגיה וכתוצאה מפעילות חקלאית. שתי תצפיות מרכזיות קושרות את הגידול בכמות גזי החממה לפעילות האדם. התצפית הראשונה היא המתאם בין כמות פליטת גזי חממה ממקור אנושי בחמישים השנים האחרונות והעלייה בריכוז גזי חממה באטמוספירה. התצפית השנייה היא השינוי באיזוטופים יציבים של הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה, המצוינת בחותמת ברורה של שרפת דלקים מאובנים.

שינוי הטמפרטורה הוא היבט אחד בנושא רחב יותר של שינוי האקלים. IPCC צופה שהטמפרטורות עשויות לעלות ב-1.4 עד 5.8 מעלות צלזיוס בין השנים 1990 ו-2100 [6]. שינוי כזה עשוי להוביל לשינויי אקלים נוספים הכוללים את עליית פני הים, וכן לשינויים בכמויות ובדפוסים של משקעים. שינויים אלו עלולים גם להגדיל את התדירות ואת העוצמה של אירועי מזג אוויר קיצוניים כמו שיטפונות, בצורות, גלי חום והוריקנים, לשנות את התנובה החקלאית, לגרום לנסיגת קרחונים, להקטין את כמות המים הזורמים בנחלים בקיץ, או לתרום להכחדות ביולוגיות. ההתחממות עתידה להשפיע על שכיחותם ועל עוצמתם של אירועים אלו. עם זאת, קשה לקשר אירוע מסוים בהווה עם ההתחממות העולמית.

ההכרה בסכנות שבפליטת גזי חממה בגלל ההשפעה שלהם על התחממות עולמית, הובילה ללחץ על מנהיגי העולם להביא לחקיקה שתצמצם את השימוש במקורות אנרגיה מתכלים, תעודד מעבר לשימוש במקורות אנרגיה חלופיים, ובאופן כללי תצמצם את חותם הפחמן (Carbon footprint - כמות גזי החממה הנפלטים) של מדינות עולם. אלו הביאו לשורה של כנסים בינלאומיים ולחתימתם של הסכמים, כמו פרוטוקול קיוטו, בהם התחייבו רבות ממדינות העולם להקטין את חותם הפחמן שלהם.

מה כל אחד מאיתנו יכול לעשות? על מנת ליצור השפעה חיובית על

הסביבה העולמית?

- **כבו מכשירי חשמל** - לפני שאתם יוצאים מהבית, כבו אורות ומזגנים, את המחשב ואת המסך. שלט על דלת הבית יסייע לכם לזכור.
- **כבו ונתקו מכשירי חשמל שנמצאים במצב Stand By** - טלפון אלחוטי, מכשיר הטלוויזיה, ה-DVD-הממיר, המחשב, המסך, המדפסת, הפקס והמזגן, אינם כבויים באמת אלא אם הם מכובים על ידי כפתור או מנותקים. נתקו מהחשמל גם מטענים ושנאים.
- **נצלו אור טבעי** - בשעות היום אין צורך להדליק אורות. פתחו את התריסים, הסיטו את היולונות, תנו לקרני השמש להאיר לכם את החדר והמשרד. אור שמש הוא משאב נהדר של אנרגיה - למה לא להשתמש בו? מחקרים רבים מראים שהאור הטבעי חיוני לבריאות ולתפקוד האדם, בשעה שאור מלאכותי פוגע בהם.
- **היפטרו מנורות הליבון** - נורות פלורוסנט קומפקטיות יקרות יותר אך הן צורכות חמישית מכמות החשמל ואורך חייהם ארוך פי 10 יחסית לנורות ליבון רגילות.
- **התקינו בידוד** - לצינורות המים שמובילים מים חמים ולדוד החימום עצמו. העלות נמוכה מאוד והתרומה לשמירה על חום המים לאורך זמן - אדירה.
- **מומלץ להתקין "טיימר"** - במידה ואתם נוטים לשכוח לכבות את הדוד.
- **קולטי שמש חוסכים המון חשמל** - התקינו קולטי שמש! דאגו לניקוי הקולטים ולמניעת הצללה (על ידי גיזום עצים) - בכך תגדילו את יעילותם.
- **התקינו מאווררי תקרה** - צריכת החשמל ועלות הרכישה שלהם נמוכים מאוד, יחסית למזגנים והם עוזרים לקרר את החדר ולהזרים אוויר.
- **הצללת הבית/הדירה** - ניתן להצל על בתים פרטיים באמצעות כיסוי ברשת צל בתקופות הקיץ, וכן על ידי נטיעת עצים לטווח הארוך יותר. הצללה מפחיתה את הצורך בקירור/מיזוג אוויר.
- **השתמשו בגז להרתחת מים** - הקומקום החשמלי צורך המון אנרגיה. השתמשו בקומקום שורק (כמו של פעם), הרתיחו מים באמצעות גז.
- **ייבשו כביסה באמצעות חום השמש** - מייבשי כביסה חשמליים הם מכשירים בזבזניים במיוחד. תלו את הבגדים לייבוש בשמש. אם חייבים לייבש ביום חורף קשה עשו זאת רק אחרי סחיטה במהירות המקסימאלית במכונת הכביסה.
- **השתמשו בבקבוק חם** - זוהי דרך נהדרת להתפנק בחורף במיטה מבלי להשתמש בחשמל.
- **אם אתם משפצים את הבית** - התקינו חלונות זיגוג כפול בעלי בידוד תרמי - הם עולים יותר, אבל מבודדים היטב ובכך חוסכים 10% - 15% (תלוי באקלים) מהאנרגיה הדרושה למיזוג הבית. אין ספק שזו השקעה כדאית שחוסכת כסף בטווח הארוך.

פעילויות משפחיות לסביבת הים במהלך "שעג כדור הארץ"

הורים - מדוע חשוב להפחית את היזמים הנשא ההתחממות העולמית והשמירה על הסביבה?

תוך כדי פעילויות סביב שעת כדור הארץ, תמצאו כי קל ללמד ולחשוף את הילדים לנושאים כמו ההתחממות העולמית והשמירה על הסביבה. אתם יכולים ללמד ילדים בכל הגילאים על שינויי האקלים ועל ההשפעה של בני האדם על הסביבה. השעה בה נכבה את האור הינה הדגמה מצוינת לילדים הממחישה כמה קל להפחית את ההשפעה הסביבתית שלנו וכיצד הדברים הקטנים שאנו עושים משפיעים באופן מיידי על כדור הארץ. הילדים הם מנהיגי העתיד של העולם. מעורבותם ומודעותם לנושאי השמירה על הסביבה הם המפתח לעתיד חיובי של הסביבה וכדור הארץ שלנו.

להלן לקט רעיונות שניתן לקיים בבית עם הילדים, המשפחה והחברים במהלך השעה בה כולנו מכבים את האור ומצמצמים בצריכת אנרגיה. זה מדהים עד כמה יכול להיות כיף לילדים לשחק בחושך, כל עוד כולם מרגישים בטוחים באפלה.

ראשית, הסבירו לילדים מהו מיזם "שעת כדור הארץ", למה הכוונה ב"התחממות גלובלית" וכיצד כל אחד מאיתנו יכול לעשות את השינוי הקטן למען השמירה על כדור הארץ שלנו. מצורפים דפי הסבר וכן קליפים ומצגות באתר האיגוד, www.env.co.il

הקריאו ספרים וסיפורים על כדור הארץ ואיכות הסביבה (דוגמאות לספרים עם מסר סביבתי: "חוממות", "העץ הנדיב", "אורי מיחזורי", " חגיגה בארץ המחזור", " מפעל חיים – עולמנו והיצורים החיים", " משפחת דלת מטיילת לשלולית", "פרח פרח אל תבכה", "כספיון בסכנה", " סיפור אהבה לסביבה" ועוד רבים וטובים...) בחרו ספר מתאים לקרוא לאור נרות או פנס.

שחקו יחד במשחקי לוח: אספו את בני המשפחה יחד, הדליקו נרות במרחב, באופן בטיחותי כמובן ובחרו משחק משפחתי האהוב על כולם.

משחקי אור וצל האירו עם פנס כנגד הקיר. צרו עם הילדים חיות או דמויות בעזרת הידיים וצרו צל על הקיר. אמא ואבא יכולים להשתתף גם כן... נסו ליצור תיאטרון צללים ומחזה קצר עם מסר סביבתי.

צפייה בכוכבים!

זהו הזמן הטוב ביותר לצאת להביט בכוכבים! עם כל האורות הלא חיוניים אשר דלוקים בדרך-כלל, כעת, עם ההחשכה, הילדים יוכלו לראות כוכבים טוב יותר סביב ביתם מאשר בערב רגיל! אם יש לכם משקפת או טלסקופ לילדים זה הזמן להשתמש בהם. בו זמנית, עם הצפייה בשמיים אפשר ליצור שיחה עם הילדים ולבדוק איתם מדוע בערב זה הם יכולים לצפות בשמיים באופן ברור יותר ומהו זיהום אויר, התחממות עולמית ואיכות סביבה.

מחבואים

משחק מחבואים **בחושך** מהנה וכיפי יותר! יחד עם זאת, נחוצים גבולות ברורים והנחיות למשחק כדי להבטיח הרגשת בטחון גם לילדים הצעירים אשר לא משחקים. אפשר לשחק גם בזוגות או לתת לכל ילד פנס משלו. ניתן להקים במרכז הסלון "בסיס" בו ישהו הילדים שלא מרגישים בטוחים או שמקום מחבואם התגלה.

צאו לטיול בשכונה!

הזמינו חברים לטיול בשכונה או למשחקים בבית!

שנו בשקי שינה בסלון!

הפכו את הסלון או החדר למחנה, הקימו אוהל, פתחו שקי שינה, הקימו מדורה (לא אמיתית...) ו"צלו" מרשמלו. השתמשו בפנס וספרו סיפורים!

ארוחת ערב משפחתית לאור נרות!

לכו לישון מוקדם!...

לא משנה מה געשו בשעה הצו, הקפידו לקיים שיחה עם הסיבוג לכך שהאורוג כבוים.

נשמח אם תשתפו אותנו **ברעיונות נוספים** לערב משפחתי מהנה **ובתמונות** מהפעילות הביתית שלכם בעמוד הפייסבוק של האיגוד או בדוא"ל. התמונות והרעיונות שלכם יפיצו את המסר למשפחות נוספות ויוכיחו כי **שינוי קטן שכל אחד ואחת מאיתנו עושים-יובילו להשפעה חיובית על העולם כולו!**

בהצלחה! איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד-חבל יבנה

www.env.co.il

פניות בדוא"ל: sharon-m@env.org.il

עריכה והפקה: גרין מרק
sharon-m@env.org.il